

Sygn. akt *I ACa 1192/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Mariola Głowacka

Sędziowie: Małgorzata Mazurkiewicz – Talaga

Maciej Rozpędowski

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2020 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **I. G. i P. G.**

przeciwko (...) **Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością**

z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 13 sierpnia 2018 r., sygn. akt I C 770/13

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w pkt 1 w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę 124.098 zł obniża do kwoty 80.056,83 zł (osiemdziesiąt tysięcy pięćdziesiąt sześć złotych osiemdziesiąt trzy grosze) i datę początkową odsetek ustawowych za opóźnienie ustala od kwoty:

- 50.000 zł od dnia 17 kwietnia 2018r.,

- 30.056,83 zł od dnia 3 lipca 2018r.

oraz oddała powództwo co do kwoty 44.041,17 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz

dalej idące roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 50.000 zł oraz od

kwoty 30.056,83 zł;

b) w pkt 3 w ten sposób, że koszty procesu stosunkowo rozdziela między stronami i na tej podstawie zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5.020 zł i nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Poznaniu:

- od powodów z przysądzanego roszczenia 4.953,72 zł,

- od pozwanego kwotę 13.393,40 zł;

II. w pozostałym zakresie apelację pozwanego oddała;

III. oddała apelację powodów;

IV. koszty postępowania apelacyjnego stosunkowo rozdziela między stronami i na tej podstawie zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 3.270 zł;

V. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Apelacyjny w Poznaniu tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych:

a) od powodów z przysądzonego roszczenia kwotę 170,23 zł,

b) od pozwanego kwotę 460,25 zł.

Małgorzata Mazurkiewicz – Talaga Mariola Głowacka Maciej Rozpędowski

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2018r. zasądził od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz powodów I. G. i P. G. solidarnie tytułem odszkodowania obejmującego nakłady na rewitalizację akustyczną budynku powodów kwotę 124.098 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 50.000 zł od dnia 16 lipca 2013r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 74.098 zł od dnia 26 czerwca 2018r. do dnia zapłaty (punkt 1 wyroku), w pozostałej części powództwo oddalił (punkt 2 wyroku), kosztami procesu obciążył pozwanego w całości i na tej podstawie zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 12.117 zł w tym 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 3a wyroku) oraz na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 18.347,13 zł w tym 8.705 zł nieuiszczonych opłat i 9.642,13 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa (punkt 3b wyroku).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że L. P. - Ł. powstało w 1913r. jako pruskie lotnisko (...). Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, (...) w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju. W 1987r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł.. W 1993r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne. W 1996r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia Spółki (...). W dniu 11 lipca 1997r. utworzono Spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W 2000r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A.. W 2001r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. W 2002r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal (...) W 2004r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia zagraniczne do wielu miast E.. W 2008r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 28 lutego 2011r. (...) Dyrektor (...) w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”. W kwietniu 2011r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów. Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkował wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez (...) lotniczy. W 2000r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008r. z (...) skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012r. z (...) skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych. Lotnisko(...) P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P..

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 30 stycznia 2012r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. Uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie:

- 1) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
- 2) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 45$ dB pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
- 3) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 50$ dB pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska;
- 4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 40$ dB pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy:

- 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska;
- 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt (...) a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się

poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej. Uchwała weszła w życie dnia 28 lutego 2012r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że I. G. i P. G. są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej współwłaścicielami nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) tj. działki (...) zabudowanej domem jednorodzinny (KW nr (...)). Zgodnie z załącznikami nr (...) do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) nieruchomość ta znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania. Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...) działka powodów zabudowana jest domem niepodpiwniczonym, parterowym, z poddaszem nieużytkowym, w zabudowie wolnostojącej, w technologii murowanej. Dla tamtejszego terenu brak jest aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. W obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy T. nieruchomość powodów znajduje się na terenach oznaczonych symbolem (...) - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że funkcjonowanie lotniska w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania powoduje w budynku mieszkalnym powodów naruszenie wymogów normy (...) (...) „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.” W porze nocnej we wszystkich pokojach występują przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wynoszące około 10-14 dB, w łazience około 6 dB. W pozostałych pomieszczeniach oraz w całym budynku w porze dziennej panują poprawne warunki akustyczne. Jedynie w salonie z aneksem kuchennym oraz w pokoju nr (...) połączonym z pokojem na poddaszu, występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu wynoszące około 2 dB. Wymagania normy dotyczą warunków wewnątrz pomieszczeńumeblowanych zgodnie z przeznaczeniem, przy zamkniętych drzwiach i oknach. Dla dopuszczonej w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania aktywności lotniska przegrody zewnętrzne z oknami w pokoju z aneksem kuchennym oraz pokoju na poddaszu i połączonym z nim pokoju na parterze wskazują odstępstwa nie spełniające wymagań normy PN-B- (...) (...) „Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach i izolacyjność akustyczna elementów budowlanych. Wymagania”. Jednak ich zakres jest znacznie mniejszy niż w przypadku normy (...) (...). Wymagań normy PN-B- (...) (...) nie spełnia również ściana pełna znajdującego się na parterze pokoju połączonego z poddaszem. Zgodnie z zaleceniami normowymi zakres adaptacji akustycznej budynku ustalono dla stanu perspektywicznej intensywności operacji lotniczych. Niezbędne zmiany polegają na wymianie okien i drzwi balkonowych (2 okna w salonie z aneksem kuchennym pomieszczenia nr (...) drzwi balkonowe w salonie z aneksem kuchennym pomieszczenia nr (...) okno w pokoju narożnikowym od frontu pomieszczenie nr (...) okno w pokoju narożnikowym od frontu pomieszczenie nr (...) okno w pokoju połączonym z poddaszem pomieszczenie nr (...), 2 okna w pokoju na poddaszu, 2 okna połaciowe w pokoju na poddaszu, włącz dachowy w pokoju na poddaszu, okno w łazience pomieszczenia nr (...) na stolarkę budowlaną o zwiększonej izolacyjności akustycznej. Nadto należy na budynku powodów powierzchnię ścian zewnętrznych w części będącej przegrodą zewnętrzną pokoiów (z wyłączeniem pokoju nr (...) i pokoju na poddaszu) pokryć warstwą wełny mineralnej o grubości 50 mm i płytą (...) grubości 2 mm, a następnie otynkować. Powierzchnię ścian zewnętrznych w części będącej przegrodą zewnętrzną pokoju nr (...) i pokoju na poddaszu należy pokryć warstwą wełny mineralnej grubości 50 mm i dwiema warstwami płyty (...) grubości 2 mm, a następnie otynkować. Po zdjęciu dachówki połacie dachowe powinny zostać pokryte warstwą wełny mineralnej grubości 100 mm, następnie dwiema warstwami płyty (...) i ponownie dachówką. W budynku powodów należy także zamontować system wentylacji mechanicznej z centralą nawiewno - wywiewną oraz zlikwidować istniejące kanały wentylacyjne, którymi hałas propaguje się do pomieszczeń chronionych. Niezbędne jest także malowanie po robotach modernizacyjnych pomieszczeń oraz malowanie pozostałej

części elewacji budynku. Ze względu na nietypowe rozwiązania podłoża pod tynki zewnętrzne, wskazanym będzie zastosowanie tynków sylikonowych charakteryzujących się dużo większą elastycznością i wytrzymałością. Tym bardziej, że budynek powodów leży bardzo blisko granicy lotniska i końca pasa startowego. W budynku powodów nie ma jednak konieczności wymiany drzwi zewnętrznych. W przedsionku znajdującym się pomiędzy drzwiami zewnętrznymi wytwarza się bowiem maksymalnie poziom dźwięku rzędu 45 dB, a z kolei przejście tego hałasu przez zamknięte drzwi wewnętrzne do pokoju znajdującego się w budynku powodów daje poziom hałasu wewnątrz pokoju rzędu 26 dB, czyli poniżej 30 dB, co oznacza nie przekroczenie norm izolacyjność akustycznej elementów budowlanych. Wartość nakładów akustycznych na budynek powodów wynosi 124.098 zł. Gdyby klimat akustyczny w środowisku zewnętrznym odpowiadał obowiązującym powszechnie (poza obszarem ograniczonego użytkowania) przepisom, budynek spełniałby wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych określone w normie PN-B- (...) (...) zachowane byłyby również dopuszczalne wartości poziomu hałasu wewnątrz budynku podane w normie (...) (...). Ocena ta dotyczy również budynku w okresie przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z tym potrzeba określonych wcześniej działań zapewniających dostosowanie budynku do wymagań normowych wynika z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i dopuszczonych w związku z tym uciążliwości akustycznych w środowisku w otoczeniu tego budynku.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pismem z 31 lipca 2012r. nadanym w dniu 6 sierpnia 2012r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w związku z obniżeniem wartości nieruchomości i zwrot nakładów na wygłuszenie budynku. Pismem z 9 października 2012r. nadanym w dniu 11 października 2012r. powodowie ponownie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w związku z obniżeniem wartości nieruchomości i zwrotu nakładów na wygłuszenie budynku. Pozwany w piśmie z 20 listopada 2012r. poinformował powodów, że wyraża wolę zawarcia ugody jedynie w ramach uczestnictwa powodów w procedurze concyliacyjnej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Sąd Okręgowy wskazał, że w toku procesu orzeczono już prawomocnym wyrokiem częściowym o żądaniu odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości. Uzasadniany wyrok ma zatem charakter wyroku końcowego. Zawarte w nim rozstrzygnięcie dotyczy pozostałej części dochodzonego pozwem roszczenia tj. odszkodowania z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną budynku powodów.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że legitymacja czynna powodów ostatecznie nie budziła wątpliwości pozwanego. Zgodnie bowiem z art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę może żądać właściciel nieruchomości. Powodowie są właścicielami nieruchomości w P. przy ul. (...) tj. działki (...) (KW (...)) i dlatego są uprawnieni do dochodzenia odszkodowania z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną budynku. Legitymacja bierna pozwanego wynikała z art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana Spółka będąca właścicielem portu lotniczego, którego

działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń. Pozwany swej legitymacji biernej w toku procesu zresztą nie kwestionował.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, że właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje np. hałas (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2010r. VI ACa 1156/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010r. III CZP 128/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2009r. II CSK 546/08 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010r. III CZP 17/10).

Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr(...)w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomość powodów stanowiąca działkę nr (...) została zakwalifikowana do strefy wewnętrznej.

Sąd pierwszej instancji odwołując się do art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tego rozporządzenia. Dokonali tego po raz pierwszy pismem z dnia 31 lipca 2012r. nadanym w dniu 6 sierpnia 2012r., a więc przed upływem dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania. Złożenie pozwu do sądu nastąpiło zaś przed upływem dziesięcioletniego terminu przedawnienia i z uwagi na treść art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwało jego bieg.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powołana wyżej uchwała Sejmiku Województwa (...) wprowadziła obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej wyłącznie w strefie wewnętrznej (§ 9 pkt 2 uchwały). Sąd uznał, że nieruchomość powodów spełnia ten warunek, zatem są oni uprawnieni do dochodzenia odszkodowania odpowiadającego kosztom rewitalizacji akustycznej budynku.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Z opinii biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem A. K. (1) wynika, że funkcjonowanie lotniska dopuszczone w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania powoduje w budynku mieszkalnym powodów naruszenie wymogów normy (...) (...) „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach.

Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.” W porze nocnej we wszystkich pokojach występują przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wynoszące około 10 - 14 dB, w łazience około 6 dB. W pozostałych pomieszczeniach oraz w całym budynku w porze dziennej panują poprawne warunki akustyczne. Jedynie w salonie z aneksem kuchennym oraz w pokoju nr (...) połączonym z pokojem na poddaszu, występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu wynoszące około 2 dB. Wymagania normy dotyczą warunków wewnątrz pomieszczeń umeblowanych zgodnie z przeznaczeniem, przy zamkniętych drzwiach i oknach. Dla dopuszczonej w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania aktywności lotniska przegrody zewnętrzne z oknami w pokoju z aneksem kuchennym oraz pokoju na poddaszu i połączonym z nim pokoju na parterze wskazują odstępstwa nie spełniające wymagań normy PN-B- (...) (...) „Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach i izolacyjność akustyczna elementów budowlanych. Wymagania”. Jednak ich zakres jest znacznie mniejszy niż w przypadku normy (...) (...). Wymagań normy PN-B- (...) (...) nie spełnia również ściana pełna znajdującego się na parterze pokoju połączonego z poddaszem. Istotne jest przy tym, że gdyby klimat akustyczny w środowisku zewnętrznym odpowiadał obowiązującym powszechnie (poza obszarem ograniczonego użytkowania) przepisom budynek spełniałby wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych określone w normie PN-B- (...) (...) zachowane byłyby również dopuszczalne wartości poziomu hałasu wewnątrz budynku podane w normie (...) (...). Ocena ta dotyczy również budynku w okresie przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Zdaniem Sądu potrzeba opisanych w opinii biegłej działań zapewniających dostosowanie budynku do wymagań normowych wynika wyłącznie z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i dopuszczonych w związku z tym uciążliwości akustycznych w środowisku w otoczeniu tego budynku. Zakres koniecznych nakładów na rewitalizację akustyczną budynku określony został szczegółowo w opinii biegłej A. K. (1) oraz dodatkowo w opinii J. W. (1), zaś wartość nakładów określona została w opinii biegłego J. W. (1). Biegły J. W. (1) wartość tychże nakładów określił na kwotę 124.098 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie zasądzeniu na rzecz powodów podlegała wartość wspomnianych nakładów przy założeniu zmiany polegającej na wymianie okien i drzwi balkonowych (2 okna

w salonie z aneksem kuchennym pomieszczenia nr (...) drzwi balkonowe w salonie z aneksem kuchennym pomieszczenia nr (...), okno w pokoju narożnikowym od frontu pomieszczenie nr (...), okno w pokoju narożnikowym od frontu pomieszczenie nr (...), okno w pokoju połączonym z poddaszem pomieszczenie nr (...), 2 okna w pokoju na poddaszu, 2 okna połaciowe w pokoju na poddaszu, włącz dachowy w pokoju na poddaszu, okno w łazience pomieszczenia nr (...) na stolarkę budowlaną o zwiększonej izolacyjności akustycznej. Nadto dla zachowania właściwego klimatu akustycznego budynku powodów powierzchnię ścian zewnętrznych w części będącej przegrodą zewnętrzną pokoi (z wyłączeniem pokoju nr (...) i pokoju na poddaszu) należy pokryć warstwą wełny mineralnej grubości 50 mm i płytą (...) grubości 2 mm, a następnie otynkować. Natomiast powierzchnię ścian zewnętrznych w części będącej przegrodą zewnętrzną pokoju nr (...) i pokoju na poddaszu należy pokryć warstwą wełny mineralnej grubości 50 mm i dwiema warstwami płyty (...) grubości 2 mm, a następnie otynkować. Po zdjęciu dachówki połacie dachowe powinny zostać pokryte warstwą wełny mineralnej grubości 100 mm, a następnie dwiema warstwami płyty (...) i ponownie dachówką. Dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku powodów zachodzi także konieczność zamontowania systemu wentylacji mechanicznej z centralą nawiewno - wywiewną oraz zlikwidowania istniejących kanałów wentylacyjnych, którymi hałas propaguje się do pomieszczeń chronionych. Niezbędne jest również malowanie po robotach modernizacyjnych pomieszczeń oraz malowanie pozostałej części elewacji budynku. Ze względu na nietypowe rozwiązania podłoża pod tynki zewnętrzne wskazanym będzie zastosowanie tynków sylikonowych charakteryzujących się dużo większą elastycznością i wytrzymałością. Tym

bardziej, że budynek powodów leży bardzo blisko granicy lotniska i końca pasa startowego. W budynku powodów, jak wynika z opinii biegłych sądowych A. K. (1) i J. W. (1), nie ma jednak konieczności wymiany drzwi zewnętrznych, albowiem w przedsionku znajdującym się pomiędzy drzwiami zewnętrznymi wytwarza się maksymalnie poziom dźwięku rzędu 45 dB a z kolei przejście tego hałasu przez zamknięte drzwi wewnętrzne do pokoju znajdującego się w budynku powodów, daje poziom hałasu wewnątrz pokoju rzędu 26 dB, czyli poniżej 30 dB, co oznacza nie przekroczenie norm izolacyjność akustycznej elementów budowlanych. Zasadzeniu na rzecz powodów podlegała wartość tychże nakładów określona na datę wydania opinii przez biegłego z dziedziny budownictwa, a nie na dzień wezwania pozwanego do zapłaty. Za takim rozstrzygnięciem przemawiała okoliczność, że jak dotąd wspomniane nakłady nie zostały przez powodów poniesione. W konsekwencji z powyższego tytułu zasadzeniu na rzecz powodów podlegała kwota 124.098 zł. W ocenie Sądu Okręgowego powodowie nie wykazali, by wartość prac koniecznych do przeprowadzenia modernizacji akustycznej była wyższa, zaś strona pozwana w żaden sposób nie udowodniła, by wartość tych prac była niższa. Nadto strony postępowania w żaden sposób nie wykazały, aby jakiegokolwiek zalecenia w zakresie w/w prac, wskazane przez biegłych sądowych w sporządzonych przez nich opiniach, były zbędne lub nie zawierały wszystkich prac niezbędnych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku powodów.

Sąd Okręgowy podkreślił także, że na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa w powyższym zakresie nie stała okoliczność, że powodowie jak dotąd nie przeprowadzili prac wygłuszeniowych budynku. Roszczenie o zasądzenie kosztów potrzebnych do rewitalizacji akustycznej budynku na podstawie art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest bowiem uzależnione od uprzedniego poniesienia tych kosztów (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 kwietnia 2008r. I ACa 2/2008).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powodowie domagali się w rozpoznawanej sprawie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Odwołując się do art. 481 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości, iż stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona. W konsekwencji powodom należne są odsetki ustawowe za opóźnienie i takie też podlegały zasadzeniu na ich rzecz. Sąd Okręgowy podkreślił, że termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania. W tej sytuacji stosownie do dyspozycji przepisu art. 455 k.c. świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Sąd Okręgowy podkreślił przy tym, że w orzecnictwie dopuszcza się możliwość zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od daty wynikającej z wezwania do zapłaty również w sytuacji, gdy nakłady te nie zostały jeszcze poniesione, a ich oszacowanie zostało dokonane na datę późniejszą (vide: np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 października 2017r. I ACa 313/17). Sąd pierwszej instancji uznał, że z załączonych do pozwu dokumentów nie wynika, żeby powodowie skutecznie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w zakresie nakładów. Zdaniem Sądu zgłoszenia roszczenia z 9 października 2012r. nie sposób za takie uznać, skoro nie wskazano w nim kwoty, której powodowie domagają się z tytułu odszkodowania. Sąd Okręgowy zasądził zatem odsetki od kwoty 50.000 zł od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu, a od pozostałej części tj. 74.098 zł od dnia następnego od doręczenia pozwanemu odpisu pisma rozszerzającego powództwo, to jest od 26 czerwca 2018r. Dalej idące powództwo o odsetki Sąd oddalił jako bezzasadne.

Kosztami postępowania Sąd pierwszej instancji obciążył pozwanego w całości zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd Okręgowy wskazał, że na koszty procesu poniesione przez powodów złożyły się opłata od pozwu (1.000 zł), zaliczka na opinie biegłego (3.000 zł), wynagrodzenie pełnomocnika powodów - radcy prawnego

w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (3.600 zł), za udział w postępowaniu odwoławczym od wyroku częściowego przed Sądem Apelacyjnym (2.700 zł - 75 % stawki minimalnej), a za udział w postępowaniu przed Sądem Najwyższym – odpowiedź na skargę kasacyjną pozwanego, bez udziału w rozprawie – 1.800 zł (połowa stawki minimalnej) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego Sąd Okręgowy ustalił na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2, a także § 12 ust. 1 pkt 2, ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Łącznie zatem 12.817 zł w tym 8.100 zł kosztów zastępstwa procesowego. Postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone częściowo na koszt Skarbu Państwa. Na opinie biegłych wyłożono łącznie 12.642,13 zł (biegły K. R. – 6.038,50 zł, 201,29 zł), biegła A. K. - 3.037,37 zł, 709,94 zł, 159,85 zł, 64,78 zł, biegły J. W. – 2.256,10 zł i 174,30 zł. Koszty te pokryto z zaliczki powodów w wysokości 3.000 zł. Pozostałą ich część tj. 9.642,13 zł należało zasądzić od pozwanego na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony niniejszego postępowania.

Powodowie I. G. i P. G. zaskarżyli wyrok

w części w zakresie oddalającym powództwo w pozostałym zakresie (punkt 2 wyroku).

Przedmiotowemu orzeczeniu powodowie zarzucili:

1) rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że dla wymagalności roszczenia dochodzonego w oparciu o art. 129 ust. 2 p.o.ś. konieczne jest wskazanie w wystąpieniu z roszczeniami kwoty przedmiotu świadczenia majątkowego, jak i poprzez pominięcie okoliczności, że wysokość szkody w dacie 16 lipca 2013r. nie była niższa aniżeli w dacie doręczenia opinii biegłego J. W. (1), a nadto pominięcie, że pozwany pomimo posiadania opinii biegłego K. R. (2) oraz opinii prywatnej dr. L. D. nie zaspokoił roszczeń powodów;

2) rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i pominięcie charakteru roszczeń o nakłady na wygłuszenie, jak i obowiązku pozwanego współdziałania w ustalaniu rodzaju nakładów i wysokości ich wartości, a nadto pominięcie, że poprzez bierną postawę pozwanego powodowie, których nieruchomości zlokalizowana jest niemal „przy płocie portu lotniczego” zmuszeni zostali do życia w skrajnie niekorzystnych warunkach akustycznych, co skutkowało pogłębieniem się stanu chorobowego powodów, a w szczególności pominięcie okoliczności, że dla wymagalności roszczenia nie ma znaczenia kwestia znajomości wysokości roszczenia przez dłużnika, lecz to czy dane roszczenie w ustalonej w wyroku wysokości istniało także w dacie 16 lipca 2013r.;

3) rażące naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd pierwszej instancji dowolnej oceny materiału dowodowego w sprawie i przyjęcie, że powodowie nie wystąpili skutecznie z roszczeniami

w stosunku do pozwanego w związku z objęciem ich nieruchomości obszarem ograniczonego użytkowania w sytuacji, kiedy ostatecznie pozew zawierał jednoznaczne wskazanie roszczeń majątkowych, których spełnienia żądali powodowie, jak i poprzez pominięcie w ustaleniach faktycznych braku zwiększania się od lipca 2013r. wysokości cen materiałów budowlanych i usług montażowych.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez dodatkowe zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów odsetek ustawowych od kwoty 74.098 zł od dnia 16 lipca 2013r. do dnia 25 czerwca 2018r. oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów

kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości stawki minimalnej.

Pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zaskarżył wyrok w części tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1, którym zasądzone od pozwanego na rzecz powodów kwotę 124.098 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 3, którym obciążono pozwanego kosztami procesu. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu pozwany zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1) art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (dalej p.o.ś.)

w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich zastosowanie i zasądzenie na ich podstawie odszkodowania z tytułu modernizacji akustycznej nieruchomości w sytuacji, gdy konieczność poniesienia tych nakładów nie jest związana z wprowadzeniem (...) ograniczonego (...);

2) art. 136 ust. 3 p.o.ś. w zw. art. 361 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na bezzasadnym przyjęciu, że odpowiedzialność odszkodowawcza przewidziana w tym przepisie obejmuje także zwrot kosztów związanych z montażem i zakupem wentylacji mechanicznej z rekuperacją nawet w sytuacji, gdy tego typu rodzaj modernizacji akustycznej budynku powodów podwyższa jego standard i nie stanowi nakładu koniecznego;

3) art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dłużnik dopuszcza się opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego nie spełniając go częściowo w dniu następującym po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, a od pozostałej części od doręczenia pozwanemu odpisu pisma rozszerzającego powództwo w sytuacji, gdy stwierdzenie istnienia obowiązku spełnienia przez pozwanego tego świadczenia oraz ustalenie jego wysokości nastąpiło dopiero w wyniku przeprowadzonego postępowania sądowego i wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację powodów wniósł o oddalenie apelacji strony powodowej oraz o zasądzenie od strony powodowej na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powodowie w odpowiedzi na apelację pozwanego wnieśli o oddalenie apelacji pozwanego w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym w wysokości stawki minimalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego w części zasługiwała na uwzględnienie, apelację powodów oddalono w całości.

Częściowo zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (j.t. j.t. Dz. U. z 2020r. poz. 1219 ze zm.) zwanej dalej p.o.ś.

w zw. z art. 136 ust. 3 tej ustawy i art. 361 § 1 k.c. Biegły sądowy K. R. (2) w pisemnej opinii sporządzonej w dniu 30 kwietnia 2014r. na zlecenie Sądu pierwszej instancji wskazał, że poddasze jest nieużytkowe przy czym stan przedmiotu wyceny określił na 28 lutego 2012r. (vide: k. 631, 632-633 akt). Z kolei biegła sądowa A. K. (1) w pisemnej opinii sporządzonej w dniu 30 lipca 2016r., także na zlecenie Sądu pierwszej instancji, podała, że poddasze jest użytkowe (vide: k. 1502 akt). Z powyższego wynika, że po dacie 28 lutego 2012r. powodowie zmienili charakter poddasza z nieużytkowego na użytkowe. Zdaniem Sądu ustalając wysokość odszkodowania należnego powodom z tytułu zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego należy brać pod uwagę stan nieruchomości na dzień wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012r. nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., gdyż tą uchwałą utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012r. i to z wejściem w życie tego aktu prawnego powodowie wiążą dochodzone roszczenie, gdyż w uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Na dzień wejścia w życie tejże uchwały tj. na 28 lutego 2012r. poddasze było nieużytkowe. Powodowie więc po tej dacie zwiększyli rozmiar szkody, która miałaby obciążać pozwanego, gdyż dokonali zmiany charakteru poddasza z nieużytkowego na użytkowe. Nakłady konieczne na zapewnienie odpowiedniego klimatu akustycznego jak chodzi o poddasze użytkowe wynoszą 40.778,87 zł netto tj. 44.041,17 zł brutto, co wynika z opinii uzupełniającej sporządzonej w toku postępowania apelacyjnego przez biegłego sądowego J. W. (1). W ocenie Sądu jeżeli na 28 lutego 2012r. poddasze w nieruchomości powodów miało charakter nieużytkowy to brak jest podstaw do uwzględnienia, w ramach należnego powodom od pozwanego odszkodowania, nakładów akustycznych, które są konieczne dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego, które dotyczą poddasza użytkowego. Powyższa kwestia dotyczy prawa materialnego i Sąd z urzędu był uprawniony do jej rozważenia. Biorąc powyższe pod rozwagę na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok w pkt 1 w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę 124.098 zł obniżono do kwoty 80.056,83 zł i oddalono powództwo co do kwoty 44.041,17 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Częściowo zasadny okazał się też zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. W świetle art. 481 § 1 k.c. i art. 455 k.c. kwestia stanu opóźnienia się dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego i w konsekwencji zasądzenia odsetek za czas opóźnienia zależy od konkretnych okoliczności faktycznych sprawy. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 17 czerwca 2010r. III CSK 308/09 (LEX nr 852671) wskazał, że warunkiem istnienia stanu opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego jest to, aby dłużnik znał treść obowiązku jaki ma spełnić (wysokość świadczenia pieniężnego) względnie czynniki, które pozwalają ustalić wysokość tego świadczenia. Analogiczny pogląd został wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 7 lipca 2011r. w sprawie II CSK 635/10 w którym wskazano, że w przypadku nieotrzymania odszkodowania pieniężnego w terminie płatności wierzyciel może żądać od dłużnika, zgodnie z art. 481 § 1 k.c., zapłaty odsetek za opóźnienie liczonych od upływu tego terminu; może on żądać skutecznie ich zapłaty wtedy, gdy odszkodowanie w takiej wysokości rzeczywiście mu się w tym terminie należy, nie zawsze zatem wymagalność roszczenia jest równoznaczna ze stanem opóźnienia dłużnika, gdyż o opóźnieniu tym można mówić wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niespornego co do zasady i wysokości, niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 1998r. III CKN 330/97, niepubl., z dnia 15 stycznia 2004r. II CSK 352/02, niepubl.). Podobnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 10 lutego 2010r. w sprawie V CSK 269/09 (OSNC 2010/9/127) wskazał, że stan opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego zachodzi wówczas, gdy z czynności prawnej lub innego zdarzenia prawnego wynika zarówno obowiązek jak i wysokość świadczenia pieniężnego dłużnika.

Zmiana wyroku w pkt 1 dotyczyła też daty początkowej odsetek ustawowych za opóźnienie, którą od kwoty 50.000 zł ustalono od dnia 17 kwietnia 2018r. i od kwoty 30.056,83 zł od dnia 3 lipca 2018r. oraz oddalono dalej idące roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 50.000 zł oraz od kwoty 30.056,83 zł. W pozwie, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Poznaniu w dniu 20 marca 2013r. powodowie domagali się zasądzenia od pozwanego na ich rzecz tytułem odszkodowania obejmującego nakłady konieczne dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego kwoty 50.000 zł (vide: k. 2 akt). W piśmie procesowym z dnia z 24 czerwca 2018r. powodowie rozszerzyli żądanie z tego tytułu o kwotę 74.098 zł. Powodowie w uzasadnieniu do pozwu podali, że „na chwilę obecną nie jest możliwym dokładne ustalenie poniesionej przez powoda szkody, dlatego też szkoda ta zostanie wykazana przy pomocy opinii łącznej biegłego z dziedziny budownictwa oraz biegłego z dziedziny akustyki (vide: strona 6 pozwu - k. 6 akt). Z tej treści sformułowania wynika więc, że powodowie w dacie wniesienia pozwu do Sądu nie znali wysokości szkody, jej wysokość podali szacunkowo sami przyznając, że wysokość szkody zostanie wykazana w toku procesu przy pomocy opinii łącznej biegłego z dziedziny budownictwa oraz biegłego z dziedziny akustyki. Przy czym powodowie w zgłoszeniu pozwanemu roszczenia zarówno w piśmie z dnia 9 października 2012r. (vide: k. 43 akt) jak i w wezwaniu z dnia 31 lipca 2012r. (vide: k. 40 - 41 akt) nie podali kwoty, którą pozwany miałby zapłacić na ich rzecz. Pisma to więc nie mogą stanowić wezwania do zapłaty w rozumieniu art. 455 k.c., gdyż nie zawierały danych zezwalających na ocenę żądania tak co do zasady jak i wysokości. Również do pozwu powodowie nie załączyli dokumentów z których wynikałaby zasadność kwoty 50.000 zł. Sąd Apelacyjny w tych warunkach uznał, że wysokość odszkodowania z tego tytułu należna powodom została ustalona w pisemnej opinii sporządzonej w dniu 26 lutego 2018r. przez biegłego sądowego J. W. (1). Odpis tej opinii został doręczony pełnomocnikowi pozwanego w dniu 9 kwietnia 2018r. Przyjmując 7 dni na zapoznanie się z tą opinią pozwany pozostaje w opóźnieniu z zapłatą kwoty 50.000 zł od dnia 7 kwietnia 2018r. Zaś jak chodzi o kwotę 30.056,83 zł, o którą powodowie rozszerzyli żądanie w piśmie procesowym z dnia 24 czerwca 2018r., to pozwany pozostaje w opóźnieniu z jej zapłatą od dnia 3 lipca 2018r., gdyż przyjęto 7 dni na zapoznanie się przez pozwanego z pismem procesowym powodów z dnia 24 czerwca 2018r., którym rozszerzono żądanie.

Konsekwencją obniżenia odszkodowania zasądzonego w pkt 1 wyroku była też zmiana postanowienia w przedmiocie kosztów procesu zawartego w pkt 3 wyroku. Powodowie dochodzili zasądzenia od pozwanego kwoty 194.098 zł obejmującej odszkodowanie z tytułu spadku wartości nieruchomości w wysokości 70.000 i odszkodowanie na zapewnienie klimatu akustycznego w kwocie 124.098. Wygrali proces co do kwoty 140.556,83 zł obejmującej 60.500 zł tytułem odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości i 80.056,83 zł tytułem odszkodowania z tytułu zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego. Powodowie wygrali więc proces w 73 %. Koszty powodów ustalone przez Sąd pierwszej instancji i niekwestionowane przez strony w apelacjach wyniosły 12.117 zł, zaś koszty pozwanego, także niekwestionowane przez strony, 14.167 zł. Powodom więc od pozwanego należałaby się kwota 8.845 zł, zaś pozwanemu od powodów kwota 3.825 zł. W wyniku więc stosunkowego rozdzielenia tych kosztów zasądzono od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5.020 zł (8.845 – 3.825 = 5.020). Opłata od pozwu wynosiła 9.705 zł, powodowie zapłacili 1.000 zł, nieuiszczone więc koszty sądowe wynoszą 18.347,13 zł (suma kwot 8.705 zł i 9.642,13 zł). Biorąc pod uwagę wyżej ustaloną proporcję w jakiej powodowie wygrali spór nakazano ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Poznaniu od powodów z przysądzonego roszczenia kwotę 4.953,72 zł, a od pozwanego kwotę 13.393,40 zł.

Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne z wyłączeniem, że:

- niezbędne zmiany polegają na wymianie okien na poddaszu,

- wartość nakładów akustycznych na budynek powodów wynosi 124.098 zł.

Wnioski płynące z tych ustaleń Sąd Apelacyjny aprobuje z wyłączeniem, że wartość odszkodowania należnego powodowi wynosi 124.098 zł oraz, iż odsetki ustawowe od kwoty 50.000 zł winny być zasądzone od dnia 16 lipca 2013r.

W pozostałym zaś zakresie, stosownie do art. 385 k.p.c., apelację pozwanego oddalono. Zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 129 ust. 2 p.o.ś. w związku z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez nieuwzględnienie zjawiska rekurencji nie był trafny. Pozwany w apelacji zarzucił występowanie zjawiska określanego przez niego jako rekurencja odszkodowania. Z informacji zamieszczonych w(...) ((...)) wynika, że rekurencja, zwana jest także rekursją – odwoływanie się np. funkcji lub definicji do samej siebie. W logice wnioskowanie rekurencyjne opiera się na założeniu istnienia pewnego stanu początkowego oraz zdania (lub zdań) stanowiącego podstawę wnioskowania (przy czym, aby cały dowód był poprawny, zarówno reguła, jak i stan początkowy muszą być prawdziwe). Istotą rekurencji jest tożsamość dziedziny i przeciwdziedziny reguły wnioskowania, wskutek czego wynik wnioskowania może podlegać tej samej regule zastosowanej ponownie. W ocenie Sądu Apelacyjnego z takim znaczeniem tego pojęcia nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie, gdyż według pozwanego spadek wartości nieruchomości zawiera już w sobie ewentualne koszty adaptacji akustycznej budynku. Z tym stanowiskiem nie można się zgodzić. Rozmiar szkód, jakie były przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie, badany był bowiem według stanu nieruchomości z dnia wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, co dotyczyło zarówno wysokości koniecznych nakładów inwestycyjnych, jak i spadku wartości nieruchomości.

Biegły sądowy J. W. (1) w pisemnej opinii z 26 lutego 2018r. podał, że na nieruchomości powód powinna zostać zainstalowana wentylacja mechaniczna z centralą nawiewno – wywiewną (vide: k. 1756 akt). Pozwany w apelacji zarzucił, że tego typu rodzaj modernizacji akustycznej budynku powodów podwyższa jego standard i nie stanowi nakładu koniecznego. Jednakże pozwany po złożeniu przez biegłego sądowego J. W. (1) na rozprawie w dniu 25 czerwca 2018r. ustnych wyjaśnień do opinii sporządzonej na piśmie nie wniósł o zobowiązanie tego biegłego do wyliczenia kosztów zainstalowania innego systemu wentylacji lub nie wniósł o przeprowadzenie dowodu z innego biegłego sądowego na okoliczność celowości i wysokości zamontowania innego systemu wentylacji. Sąd nie posiada wiadomości specjalnych i wyłącznie biegły sądowy mógłby tę kwestię przedstawić. W zaistniałej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że w apelacji pozwany skutecznie nie podważył ustaleń Sądu pierwszej instancji o konieczności zamontowania wentylacji mechanicznej z centralą nawiewno – wywiewną.

Jak chodzi o apelację powodów to nie zasługiwała ona na uwzględnienie i została oddalona w całości w oparciu o art. 385 k.p.c.

Powodowie w apelacji domagali się zmiany zaskarżonego wyroku w pkt 2 poprzez dodatkowe zasądzenie od pozwanego na ich rzecz odsetek ustawowych od kwoty 74.098 zł od dnia 16 lipca 2013r. do dnia 25 czerwca 2018r., a więc od dnia następnego od daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu. Sąd Apelacyjny we wcześniejszej części uzasadnienia wskazał już z jakiej przyczyny uznał, że odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 50.000 zł należy zasądzić od dnia 17 kwietnia 2018r., zaś od kwoty 30.056,83 zł od dnia 3 lipca 2018r. i niecelowym jest powtarzanie argumentacji dotyczącej tej kwestii wcześniej już zaprezentowanej.

Powoływany w odpowiedzi na apelację dokument „Określenie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych w budynku mieszkalnym jednorodzinny zlokalizowanym w P. przy ul. (...)” został sporządzony we wrześniu 2014r. przez L. D. na prywatne zlecenie powódki (vide: k. 751 akt). Może więc on stanowić wyłącznie uzupełnienie twierdzeń powodów przy czym w tym dokumencie L. D. nie wyliczył wysokości nakładów koniecznych dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego. Z kolei kosztorys inwestorski sporządzony w dniu 17 września 2014r. opiewa na

kwotę 192.392,85 zł (vide: k. 784 akt), a więc o 142.392,85 zł wyższą od kwoty dochodzonej pozwem i o 68.294,85 zł wyższą od kwoty zasądzonej przez Sąd pierwszej instancji. Zdaniem Sądu w oparciu o te dokumenty nie można było uznać, że od dnia 16 lipca 2013r. pozwany opóźnił się ze spełnieniem roszczenia, gdyż w tej dacie świadczenie powodów nie było niesporne co do zasady i wysokości.

Wbrew twierdzeniu powodów zaprezentowanemu w uzasadnieniu do apelacji z uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2018r. II CSK 2/18 nie wynika, że występując z roszczeniem przeciwko pozwanemu w ogóle nie trzeba określać kwot dochodzonych roszczeń. Takiej treści stanowisko wyraził Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 6 lipca 2017r. Sąd Apelacyjny w obecnym składzie tego stanowiska nie podziela. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do tegoż postanowienia wskazał wyłącznie, że „restrykcyjny i wyjątkowy, nie mający analogii w innych przepisach, charakter terminu zawitego o którym mowa w art. 129 ust. 1 i 2 pr. o. ś. w powiązaniu z uwarunkowaniem roszczeń wynikających z art. 129 ust. 1 i 2 pr.o.ś. w których określenie zarówno ceny wykupu jak i wysokości odszkodowania wymaga przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, nie pozwala kwalifikować jako oczywistej zasadności skargi stanowiska Sądu Apelacyjnego, że do zachowania terminu i dochodzenia ochrony konstytucyjnie gwarantowanych praw uprawnionego, wystarczające jest zgłoszenie żądania odszkodowania bez potrzeby precyzyjnego określenia jego wysokości”.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. Apelacja pozwanego została uwzględniona w 35%, gdyż wartość przedmiotu zaskarżenia została podana na 124.098 zł, pozwany zaś wygrał co do kwoty 44.041,17 zł, a więc w 35 %. Koszty pozwanego wyniosły 10.075 zł obejmując opłatę od apelacji w wysokości 6.025 zł i koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 4.050 zł ustalone stosownie do § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t. Dz. U. 2018.265). Stąd w tym zakresie koszty należne pozwanemu od powodów wyniosły 3.526 zł (10.075 x 35%). Pozwany wygrał z apelacji powodów kwotę 2.700 zł obejmującą koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Łączne więc koszty apelacyjne należne pozwanemu od powodów wyniosły 6.226 zł obejmując sumę kwot 3.526 zł i 2.700 zł. Powodowie wygrali apelację pozwanego w 73% przy czym ich koszty obejmowały koszty zastępstwa procesowego w wysokości 4.050 zł. Powodom więc od pozwanego należałaby się kwota 2.956 zł (4.050 zł x 73%). Stąd w wyniku stosunkowego rozdzielenia tych kosztów od powodów zasądzono na rzecz pozwanego kwotę 3.270 zł. W toku postępowania apelacyjnego został przeprowadzony dowód z uzupełniającej opinii biegłego sądowego J. W. (1), któremu Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 29 września 2020r. przyznał wynagrodzenie za sporządzenie uzupełniającej opinii w kwocie 494,52 zł i za stawiennictwo do Sądu na posiedzenie w dniu 13 lipca 2020r. i złożenie wyjaśnień w wysokości 135,96 zł. Łączne więc koszty biegłego sądowego J. W. (1) wyniosły 630,48 zł i nie zostały one uiszczone przez żadną ze stron. Przyjmując więc wyżej podaną proporcję nakazano ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Apelacyjny w Poznaniu tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od powodów z przysądzonego roszczenia kwotę 170,23 zł, a od pozwanego kwotę 460,25 zł zgodnie z art.113 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2020r. poz.755).

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Mariola Głowacka Maciej Rozpędowski

--	--	--